

Kauza

Týral Antonín Zápotocký spoluvězně?

Co říkají dokumenty z nizozemského archivu o poválečném obvinění komunistického funkcionáře
MICHAL STEHLÍK..... 3

KSČ 100

„Milý a bodrý stařeček“

První předseda Komunistické strany Československa Václav Šturc je dnes dokonale zapomenutou postavou
PETR ZÍDEK 7

Socialismus činu proti „vlažnému blátu“

Bývalí anarchisté, Svaz komunistických skupin a založení komunistické strany
ONDŘEJ SLAČÁLEK 20

Naši němečtí soudruzi

Komunistická strana vznikla v Liberci dříve než v Praze. Čeští Němci v KSČ dlouho hráli důležitou roli
JAKUB VRBA 34

„Přesně tak to říkal Lenin!“

Obraz Antonína Zápotockého ve filmu
MICHAL STEHLÍK..... 45

Ten druhý svět, ta druhá KSČ

Vznik mimoevropských komunistických stran výrazně ovlivnil fakt, že vítězové první světové války nehodlali teze o sebeurčení národů aplikovat na svá vlastní zámořská teritoria
JAN ADAMEC 58

Příběh 20. století

Živnostník proti totalitám

Eduard Jan Fousek přispěl ke zdaru washingtonské návštěvy kardinála Josefa Berana v roce 1966
MICHAL PEHR 69

Studie a články

„Naši lidé se potácí po táboře hladem“

Češi v uprchlických táborech v Rakousku po únoru 1948
MARTIN NEKOLA 80

Odchod 30

Konec dočasnosti

Odsun sovětských vojsk v širších historických souvislostech
PROKOP TOMEK 90

Rozhovor

Pomohlo, že jsem žena

S Danou Kyndrovou o tom, jak na počátku devadesátých let fotografovala poslední okamžiky sovětské vojenské přítomnosti v Československu
PETR ZÍDEK 104

Objektivem

Impérium balí kufry

Odchod sovětské okupační armády z Československa v letech 1990–1991 objektivem Dany Kyndrové
..... 107

Esej

Konec neslavného spojenectví

Varšavská smlouva zanikla před třiceti lety, její vnímání je stále ovlivněno mnoha mýty
MATĚJ BÍLÝ..... 116

Polemika

Ještě k tématu pavučin. Odpověď Prokopu Tomkovi
ONDŘEJ HOLUB 125

V paměti

Ivan Havel..... 126

Jiřina Šiklová..... 129

Recenze..... 131

Paměť a dějiny - čtvrtletník, ročník XV, 2021/02

Vydává: Ústav pro studium totalitních režimů

České republiky, Siwiewcova 2, 130 00 Praha 3

Šéfredaktor: Petr Zídek

Redakce: Vanda Vicherková, Patrik Virkner

Grafická úprava a sazba: Zuzana Michálková

Poštovní adresa redakce:

náměstí Winstona Churchilla 1800/2, 130 00 Praha 3

e-mail: pad@ustrcr.cz

Redakční rada: Blanka Mouralová - předsedkyně, Milan Bárta, Matěj Bílý, Petr Dvořáček, Jakub Jareš, Pavla Plachá, Matěj Spurný, Adam Šůra, Martin Tichý, Patrik Virkner a Petr Zídek

PaD využívá obrazového materiálu agentury ČTK a fondů Archivu bezpečnostních složek (ABS), Národního archivu (NA), archivu Národního muzea, archivu Přemysla Fialky ad.

Náklad: 1 500 výtisků - ISSN 1802-8241

Tisk: Unipress, s. r. o., Turnov

Použití materiálů jen se souhlasem redakce

Informace o předplatném: www.ustrcr.cz/cs/pamet-a-dejiny

Evidenční číslo: MK ČR E 18413

Obálka: Komunistky slaví První máj 1934 na Václavském náměstí v Praze. (Transparenty hlásají „Pryč s perzekucí proletářských družstev“ a „Vstupte do Komunistické strany ČSR“.) Foto: ČTK

pd
paměť a dějiny